

สมัยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง หมายถึง สมัยรัชกาลที่ 6 และ 7 ส่วนหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองนับจากรัชกาลที่ 7 มาจนถึงสมัยปัจจุบันคือ รัชกาลที่ 9 ในที่นี้จะกล่าวเน้นโดยยึดหัวข้อวรรณกรรมและแบบเรียนเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะสมัยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงสมัยปัจจุบันมีเหตุการณ์ที่สืบเนื่องกัน

วรรณกรรมสมัยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงสมัยปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ การที่ทรงสำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษ ประกอบกับความเป็นอัจฉริยวิพระองค์จึงได้ทรงแปลบทละครที่มีชื่อเสียงของวิลเลียม เชกสเปียร์ กวีชาวอังกฤษไว้หลายเรื่อง เช่น เวนิสวานิช ตามใจท่าน ฯลฯ และยังทรงแต่งบทละครของไทย เช่น พระร่วง หัวใจนักรบ เห็นแก่ลูก รับเสด็จ ฯลฯ และบทละครแปลจากวรรณคดีสันสกฤตที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น ศกุนตลา สาวตรี ฯลฯ บทพระราชนิพนธ์มีทั้งบันเทิงคดีและสารคดีหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นร้อยแก้ว เช่น ปลูกใจเสือป่า เมืองไทยงดขึ้นเถิด ลัทธินิยมอย่าง เทียวเมืองพระร่วง ฯลฯ และร้อยกรอง เช่น พระนลคำหลวง ธรรมาธรรมะ สงคราม มงคลสูตรคำฉันท์ กาพย์เห่เรือ ฯลฯ บางเรื่องทรงใช้พระนามแฝงซึ่งมีอยู่หลายพระนาม เช่น อัสวพาหุ รามจิตติ ศรีอยุธยา นายแก้วนายขวัญ พระขรรค์เพชร พันแหลม นานแก้วเมืองบูรณ ฯลฯ ประชาชนชาวไทยจึงถวายพระสมัญญานามแก่พระองค์ว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า”

นอกจากรัชกาลที่ 6 แล้ว ยังมีกวีและนักปราชญ์ราชบัณฑิตอีกจำนวนมาก ซึ่งสร้างผลงานต่อเนื่องมาจากสมัยปฏิรูปการศึกษา เช่น

